

DOI: <https://doi.org/10.15407/nr.72.298>

УДК 930.25

Олена Осівська,

<https://orcid.org/0000-0002-3254-4008>,

аспірантка,

Київський національний університет культури і мистецтв

(м. Київ, Україна)

вул. Євгена Коновальця, 36, Київ, 01601, Україна

e-mail: Helena1913@ukr.net

ЦИФРОВІЗАЦІЯ АРХІВНИХ ДОКУМЕНТІВ КИЇВСЬКОЇ МИТРОПОЛІЇ СИНОДАЛЬНОГО ПЕРІОДУ ТА ЇХ ПОШИРЕННЯ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ

Мета статті – узагальнене дослідження оцифрування архівних документів Київської митрополії та поширення інформації щодо них у соціальних мережах. **Методологічна основа** статті ґрунтується на принципах логічності та об'єктивності із застосуванням спеціальних наукових методів – порівняльного, структурного, статистичного, а також методу класифікації. **Наукова новизна.** Вперше здійснено аналіз цифровізації архівних документів Київської митрополії на сучасному етапі розвитку архівної справи в Україні та проаналізовано соціальні мережі щодо поширення інформації про це серед їх користувачів. **Висновки.** Оцифровування архівних документів Київської митрополії Синодального періоду поступово, починаючи з 2022 р., відбувається системно в рамках цифровізації архівів України. Окрім платформи «FamilySearch», архівні документи також оприлюднюються на сайтах архівних установ та в мережі «Archium» («Міжархівний пошуковий портал»), створеній Державною архівною службою України. В основному оцифровуються матеріали, котрі містять генеалогічну інформацію (метричні книги, клірові відомості, сповідальні відомості тощо). Заразом, частково здійснюється оцифровування церковно-управлінської та іншої документації Київської митрополії. На сьогодні чітко прослідковується зацікавленість користувачів в опублікуваних цифрових копіях названих документів. Свідченням цього є поширення значної кількості оцифрованих матеріалів чи інформації з них та їх обговорення в соціальних мережах, де також створюються спеціалізовані сторінки та групи. Поширення матеріалів відбувається на різних платформах і в різних мережах, зокрема їх можна зустріти у фейсбуці, телеграм-каналі та на спеціалізованих сайтах.

Ключові слова: архів, документ, цифровізація, Київська митрополія, соціальні мережі.

Актуальність теми дослідження. Сучасний розвиток України передбачає прояв особливої уваги до вивчення тих проблем, котрі стосуються сучасних суспільних процесів. Однією із них є взаємовідносини між церковними організаціями та українською державою і суспільством на фоні військової агресії з боку Російської Федерації. Для її практичного вирішення необхідні теоретичні розробки, які б спиралися на достовірну історичну інформацію. І найбільш важливе значення у таких дослідженнях мають архівні документи Київської митрополії Синодального періоду (1721–1917), котрі зберігаються сьогодні в архівних установах України – Центральному державному історичному архіві України в м. Києві (далі ЦДІАК України), Державному архіві Черкаської області (ДАЧО), Інституті рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. Оцифрування цих архівних документів, що на сьогодні проводиться достатньо інтенсивними темпами, дозволяє як науковцям, так і пересічним громадянам отримати доступ до них та з'ясувати низку питань, якими утверджується генетичний зв'язок між цілими поколіннями українського населення.

Аналіз досліджень і публікацій. Цифровізація архівних документів останніми роками неодноразово ставала темою для наукових досліджень. Щоправда, ця тема більше розглядалася крізь призму загальних проблем діяльності архівних установ. До таких ми можемо віднести публікації Г. Боряка [4], Л. Бутко та Д. Василенко [5], Я. Калакури та М. Палієнко [12] та інших. І водночас стосовно оцифрованих архівних документів Київської митрополії Синодального періоду та їх поширення у соціальних мережах публікацій на сьогодні не виявлено. Частково питання цифровізації означених документів висвітлювалося у дисертаційному дослідженні О. Артеменкової [2].

Мета статті – узагальнене дослідження оцифрування архівних документів Київської митрополії та поширення інформації щодо них у соціальних мережах.

Виклад основного матеріалу. Початок процесу оцифрування церковних архівів був покладений в США завдяки діяльності Церкви Ісуса Христа останніх днів. Саме цією релігійною організацією була створена некомерційна структура «FamilySearch» (США) [22]. Від самого початку вона передбачала пошук і поширення інформації генеалогічного характеру. Відтак, це зумовило й роботу з основним

джерелом інформації для значного періоду історії у цьому напрямі – церковними документами.

Упродовж 1993–2011 рр. «FamilySearch» започаткувала співпрацю з українськими архівами. І її наслідком стало те, що деякі архівні фонди в Центральному державному історичному архіві України були частково оцифровані на мікроплівку. Зокрема, це стосувалося справ у найбільш затребуваних фондах – фонд 127 («Київська духовна консисторія»), фонд 128 («Києво-Печерська лавра»), фонд 990 («Переяславсько-Бориспільська єпархія») та ін. Заразом, тодішня співпраця між ЦДІАК України та «FamilySearch» була не достатньою, та й якість оцифрування виявилася не надто високою. Лише у 2020 р., після підписання відповідного меморандуму 2 червня між Державною архівною службою України та корпорацією «FamilySearch International» ця співпраця була відновлена [19].

Як не дивно, але активна фаза цифровізації архівів припадає на період чи не найбільших потрясінь в історії сучасної України – третього етапу українсько-російської війни, що розпочався у 2022 р. Так, наприкінці травня 2022 р., невдовзі після завершення битви за Київ, у ЦДІАК України вже було завершено встановлення того обладнання, за допомогою якого почалася активна оцифрування архівних матеріалів. І вже за кілька тижнів усі бажаючі отримали доступ до оцифрованих документів почав (відповідно до повідомлення від 28 грудня 2023 р. у мережі «Фейсбук» у групі «Спільнота користувачів FamilySearch») [17].

Результати оцифрування архівних документів за наступні місяці виявилися надзвичайно продуктивними. За повідомленням голови Державної архівної служби України А. Хромова від 16 лютого 2024 р., в українських архівах тільки за 2023 р. було оцифровано 21 019 525 аркушів архівних справ [21]. А дещо пізніше він заявив про те, що найближчим часом «Україна точно увійде у топ-5 країн щодо темпів оцифрування» [18].

Серед оцифрованих архівних справ значна кількість належить архівам Київської митрополії Синодального періоду (1721–1917), у яких міститься цікава інформація щодо церковно-релігійного життя, соціальних, економічних та культурних проблем і питань, що стосувалися розвитку українського суспільства. Оцифрування таких документів здійснюється достатньо швидкими темпами. Організатори оцифрування насамперед звертають увагу на ті документи і фонди, які є найціка-

вішими для достатньо широкого загалу користувачів. Серед таких документів – передовсім метричні книги та клірові відомості. А всі інші документи оцифровуються лише як певний додаток до них, зокрема, майже не приділяється увага оцифруванню монастирських документів (за деякими виключеннями) та іншій службовій документації.

Станом на 5 травня 2024 р. із усіх архівних справ фонду 127 («Київська духовна консисторія») було оцифровано 82 408 справ, які доступні на сьогодні в мережі «FamilySearch». А от із усіх архівних справ фонду 128 («Києво-Печерська лавра») це стосується лише 460 справ. Деякі фонди, поки що, взагалі не оцифровуються (наприклад, фонди 182 «Канцелярія Київського митрополита» і 183 «Благочинний Київської єпархії»).

З листопада 2023 р., після оформлення відповідного договору, в мережі «FamilySearch» почали з'являтися і документи, оцифровані Державним архівом Черкаської області. До прикладу, оцифровані документи справи із фонду 931 «Колекція. Метричні книги записів актів громадянського стану».

Процес оцифрування архівних документів і відповідне удоступнення їх широкому загалу сприяв поширенню архівної інформації в соціальних мережах. Фактично, архівні документи вийшли за межі виключно наукового інтересу і перетворилися на предмет зацікавленості багатьох бажаючих. Цьому сприяли не тільки саме оцифрування, але й доступність до цифрових копій, створена архівними установами.

Доступність вже можна розглядати як наслідок оцифрування. Загалом можна погодитися із Д. Василенко та Л. Бутко, що базовими елементами архівної цифровізації є створення єдиної електронної системи описів архівних фондів (1), оцифрування масивів документів, що перебувають на зберіганні в архівній установі (2), онлайн система подачі запитів від фізичних і юридичних осіб (3), передача до архіву двох типів – документів цифрового і паперового (4) та популяризація діяльності архівної установи на онлайн-платформах (5) [5, с. 34]. Доступність же оцифрованих копій архівних документів можна розглядати вже як шостий елемент цієї системи.

Реалізовується ця доступність такими основними шляхами: через оприлюднення цих копій самими архівними установами на своїх сайтах (1), через оприлюднення в системі «FamilySearch» (2) та через створений архівною службою України «Міжархівний пошуковий пор-

тал» (3). Завдяки цьому будь-які зацікавлені особи мають можливість користуватися оцифрованими архівними документами, що й стало основою для подальшого поширення відповідної архівної інформації.

Також у соціальних мережах почали створюватися сторінки та тематичні групи відповідної спрямованості. Переважна їх більшість була орієнтована на поширення оцифрованих документів та обговорення відповідної інформації чи інших дотичних питань, пов'язаних із генеалогією. Найбільше вони представлені у мережі «Фейсбук» («Facebook»). Тут варто виділи дві основні категорії цих сторінок та груп: перша має загальний характер, оскільки в цій категорії поширюється різноманітна інформація, що стосується всіх архівів та всіх можливих тем, пов'язаних з оцифруванням документів (наприклад, «Спільнота користувачів FamilySearch», «Дослідження в архівах України – Research in the archives of Ukraine» та ін.), а друга має тематичний (спеціалізований) характер, оскільки в цій категорії поширюється інформація дуже вузького спрямування (наприклад, «Генеалогія священницьких та шляхетських родів»).

Група «Спільнота користувачів FamilySearch» була створена у фейсбуці у 2022 р. і на 5 травня 2024 р. нараховувала вже 3825 учасників. Важливо відмітити, що у цій групі є спеціальне правило: «Питання та матеріали генеалогічного характеру краще публікувати у спеціалізованих групах» [17]. В основному ж тут подається інформація про те, як загалом відбувається оцифрування архівних документів, які справи і яких архівів вже оприлюднені, як правильно користуватися відповідними ресурсами тощо. Крім того, подається і загальна статистична інформація, що розкриває сам процес оцифрування документів. Так, наприклад, 1 травня 2024 р. у групі з'явився запис, що за квітень місяць в «FamilySearch» було відкрито доступ до 5858 нових справ Центрального державного історичного архіву у м. Києві, а в цілому – до 119 882 справ.

Аналогічним є алгоритм функціонування групи «Дослідження в архівах України – Research in the archives of Ukraine» [10]. Проте, вона – вже більш ширша за поданням того матеріалу, що стосується оцифрованих церковних документів і справ. В інформаційному описі цієї групи зазначається: «Ця міжнародна дослідницька група створена для обговорення проведення досліджень в архівах України та всього з ними пов'язаного» [10]. Тому тут можна зустріти не тільки

інформацію, пов'язану з оприлюдненими архівними документами, але й з їх використанням у наукових працях.

Щодо більш спеціалізованих груп і сторінок, то необхідно відзначити, що у соціальних мережах вони з'являються постійно. Як правило, вони орієнтуються на певний географічний простір або ж на конкретну тему, яка обговорюється їх учасниками. Так, у 2020 р. у фейсбуці була створена приватна група «Генеалогія священицьких та шляхетських родів», котра станом на 2024 р. нараховує майже 2800 учасників [7], у 2021 р. – «с. Межиріч. Шукаємо свій рід» (349 учасників) [16], у 2023 р. – «Генеалогія Переяславщини та Золотоніщини» (306 учасників) [6], «Переяславський полк. Генеалогія» (270 учасників) [14] та ін. Названі та інші групи і сторінки не орієнтовані на якийсь конкретний архів. Тому в кожній з них поширюється інформація про архівні справи, що стосуються відповідної їх спрямованості. Оскільки ж Київська митрополія в Синодальний період свого існування (1721–1917) функціонувала на різних українських територіях та мала зв'язки з іншими церковними структурами, відповідно її оцифровані документи знаходять своїх користувачів не лише в рамках спеціалізованих груп і сторінок, прив'язаних до традиційної Київщини, але й в рамках інших територій – Поділля, Полтавщини, Чернігівщини тощо.

Поширення інформації щодо оприлюднення архівних документів поступово вийшло за межі українського простору. Це засвідчує зацікавленість в українських архівах іноземних громадян (як звичайних осіб, так і фахівців). Показником цього стала поява мережових груп, в яких вони почали брати активну участь. Прикладом може бути українсько-польська група «Genealogia na Podolu i Kijowszczyźni» (Genealogia na Podolu i Kijowszczyźni, 2024). На сьогодні її учасниками є 3,8 тис. чол.

Можливість поширення інформації щодо оцифрованих документів Київської митрополії виникла навіть у мережі «Телеграм-канал», хоча остання відрізняється від інших мереж обмеженими інформаційними можливостями. Зокрема, там створені і діють такі канали як «Рідня» (1015 підписників станом на 5 травня 2024 р.), «Ukrainian Free Genealogy» (950 підписників станом на 5 травня 2024 р.) та ін. Проте, ці канали мають нечисельні аудиторії читачів і менш інтенсивні порівняно з аналогічними за призначенням групами та сторінками в інших соціальних мережах.

Особливим досягненням у поширенні оцифрованих матеріалів слід вважати платформу «Archium» [13], створений Державною архівною службою України у 2022 р. спільно з компанією «Архівні інформаційні системи»). До цього проєкту поступово долучаються крім центральних також і інші архіви України. Важливість реалізації названого проєкту дозволяє здійснювати за допомогою ключових слів (наприклад, «митрополит», «Києво-Печерська лавра», «монастир», «парафія», «церква» та ін.) одночасний пошук одразу в кількох інформаційних базах, у всіх доступних або ж навіть вибірково. Водночас, не можна не відзначити і певні недоліки, що трапляються під час здійснення відповідного пошуку. До прикладу, при поданні запиту за ключовими словами «київський митрополит» пошуковий засіб спрямовує до всіх можливих близьких за коренем слів, представляючи користувачу результати, які насправді є досить далекими по суті від запиту (наприклад, після запиту з'являється одразу ж інформація, що стосується львівського митрополита Андрея Шептицького, київського магістрату, київської полкової канцелярії тощо). Тому, відповідно, недосконалість пошукового інструменту серйозно перешкоджає ефективному пошуку необхідної інформації.

Новим явищем в сучасній архівній справі стало проведення виставок онлайн і поширення інформації про них у соціальних мережах. Їхньою характерною рисою стало представлення оцифрованих документів, за допомогою яких розкривається тема виставки. Так, на сайті ЦДІАК України навіть введено спеціальну рубрику «Документальні виставки», яка почала функціонувати від 2016 р. [9].

Частина із цих оприлюднених виставок стосувалася і функціонування як Київської митрополії в цілому, так і її архівів. Серед таких виставок, котрі стосуються досліджуваної нами теми, варто назвати: «Архімандрит Зосима (Валкевич), останній ставропігальний настоятель Києво-Печерської лаври» [3], «Рафаїл Заборовський – митрополит Київський і Галицький (1731–1747)» [15], «З історії монастирських архівів» [11], «До історії архіву Києво-Печерської лаври. За документами ЦДІАК України, ф. 128, Києво-Печерська Свято-Успенська лавра» [8] «950 років «Дому Божої Матері» у Києво-Печерській лаврі» [1] та ін. На цих онлайн-виставках достатньо інформативно представлені основні документи, що стосуються конкретної теми і знаходяться у архівних фондах. До прикладу, на виставці, присвяченій київському митрополиту Рафаїлу Заборовському, можна побачити «Ставлені грамоти

за підписом архієпископа Київського Рафаїла» від 17 червня 1738 р. та 23 квітня 1743 р. (Ф. 128. Оп. 1 черн. Спр. 5. Арк. 18, 45), «Лист ігумена Глухівського Петропавлівського монастиря ієромонаха Никифора митрополиту Київському Рафаїлу про отримання з Генерального військового скарбу коштів на утримання Києво-Братського Богоявленського училищного монастиря та передачу їх економу митрополичої кафедри Веніаміну» від 3 березня 1744 р. (Ф. 127. Оп. 1020. Спр. 931. Арк. 5) тощо. На виставці «З історії монастирських архівів» представлені такі документи, як «Лист архімандрита Пахомія до київського митрополита з проханням доручити ієромонаху Мануїлу нагляд за архівом Макаківського монастиря, оскільки бібліотека і документи зберігаються в неналежному стані» від 6 липня 1767 р. (Ф. 127. Оп. 1024. Спр. 1782. Арк. 1), «Рапорт ієромонаха Віктора ігуменові Києво-Видубицького монастиря про проведене в «генеральній архіві» виявлення документів щодо володінь монастиря. Реєстр виявлених документів» від 3 серпня 1772 р. (Ф. 130. Оп. 2. Спр. 444. Арк. 3–4зв.), «Повідомлення благочинного монастирів Київської єпархії архімандрита Парфенія настоятелю Пустинно-Микільського монастиря про проведення виявлення в монастирському архіві документів до історії Київської єпархії» від 30 квітня 1851 р. (Ф. 131. Оп. 23. Спр. 28. Арк. 1а–3) тощо.

Найбільш інтенсивно мережевий простір наповнюється документами Київської митрополії внаслідок співпраці між Центральним державним історичним архівом України та корпорацією «FamilySearch International». Більша частина оцифрованих архівних справ оприлюднюється на ресурсах саме останньої.

Пошук оцифрованих архівних справ Київської митрополії для користувачів можна вважати достатньо простим. Він може здійснюватися як через пошукові засоби (за допомогою ключових слів), так і через самостійний відбір необхідної інформації з використанням описів архівних фондів. Перший із цих способів не завжди може бути ефективним, оскільки на його результат можуть впливати недосконалості самої системи пошуку або ж відсутність необхідної інформації у базі даних.

І, безперечно, що основним способом у пошуку інформації слід вважати пошук необхідної справи через описи архівних фондів. На сьогодні всі описи, котрі стосуються архівних документів Київської митрополії в рамках Центрального державного історичного архіву України у м. Києві, Державного архіву м. Києва, Державного архіву

Київської області та Державного архіву Черкаської області, повністю оцифровані та доступні для користувачів на відповідних електронних ресурсах. Винятком є лише описи тих фондів, котрі знаходяться у фондах Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.

Оскільки основний масив архівних документів Київської митрополії знаходиться в ЦДІАК України, то й електронні описи представлені відповідно на сайті саме цієї установи. Причому ці описи представлені у двох варіантах (проте вони один одного не дублюють) у форматі PDF (Portable Document Format) та через текстові електронні сторінки. Прикладом останнього може бути опис 1009 «Клірові відомості», що охоплює 1161 справу за 1756–1918 рр. у складі фонду 127 «Київська духовна консисторія» (ЦДІАУК. Ф. 127. Оп. 1009). Необхідно наголосити, що оцифровані описи архівних фондів практично не поширюються в соціальних мережах, на відміну від окремих документів та цілих архівних справ.

Висновки. Таким чином, оцифровування архівних документів Київської митрополії Синодального періоду поступово, починаючи з 2022 р., відбувається достатньо системно в рамках цифровізації архівів України. Окрім платформи «FamilySearch», архівні документи також оприлюднюються на сайтах архівних установ та в мережі «Archium» («Міжархівний пошуковий портал»), створений Державною архівною службою України. В основному оцифровуються матеріали, котрі містять генеалогічну інформацію (метричні книги, клірові відомості, сповідальні відомості тощо). Заразом, частково здійснюється оцифровування церковно-управлінської та іншої документації Київської митрополії. На сьогодні чітко прослідковується зацікавленість користувачів в опублікуваних цифрових копіях названих документів. Свідченням цього є поширення значної кількості оцифрованих матеріалів чи інформації з них та їх обговорення в соціальних мережах, де також створюються спеціалізовані сторінки та групи. Поширення матеріалів відбувається на різних платформах і в різних мережах, зокрема їх можна зустріти у фейсбуці, телеграм-каналі та на спеціалізованих сайтах.

Список бібліографічних покликань

1. 950 років «Дому Божої Матері» у Києво-Печерській лаврі. *Центральний державний історичний архів України* : вебсайт. 2023. URL: https://cdiak.archives.gov.ua/v_950_Soboru_Uspinnia_Bohorodyci.php?fbclid=IwAR2T_dLSdKpKId43TSL0gvSsYljExyzpOdwZggUfOMMcjPobCfyTQMRsoys

2. Артеменкова О. Інформаційні технології як інструмент популяризації генеалогічних досліджень в архівах України : дис. ... д-ра філософії. Київ. ун-т культури і мистецтв. Київ, 2023. 212 с.

3. Архімандрит Зосима (Валкевич), останній ставропігійальний настоятель Києво-Печерської лаври. *Центральний державний історичний архів України* : вебсайт. 2018. URL: https://cdiak.archives.gov.ua/v_Zosyma_Valkevych.php

4. Боряк Г. Електронні архівні публікації в Інтернеті: проблеми репрезентації інформаційних ресурсів. *Архіви України*. 2002. № 4–6. С. 141–169.

5. Василенко Д., Бутко Л. Пріоритетні напрями цифровізації архівної справи. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2021. № 4. С. 32–38. DOI: <https://doi.org/10.32461/2409-9805.4.2021.249322>

6. Генеалогія Переяславщини та Золотоніщини. 2024. 6 травня. *Facebook*: https://www.facebook.com/groups/788016542907355/?hoisted_section_header_type=recently_seen&multi_permaLinks=974874410888233

7. Генеалогія священицьких та шляхетських родів (2024). *Facebook*: https://www.facebook.com/groups/419163078752555/?hoisted_section_header_type=recently_seen&multi_permaLinks=1328913017777552

8. До історії архіву Києво-Печерської лаври. За документами ЦДІАК України, ф. 128, Києво-Печерська Свято-Успенська лавра. *Центральний державний історичний архів України* : вебсайт. 2020. URL: https://cdiak.archives.gov.ua/v_do_istorii_KP_Lavry.php

9. Документальні виставки. *Центральний державний історичний архів України* : вебсайт. 2023. URL: https://cdiak.archives.gov.ua/dok_vyst.php

10. Дослідження в архівах України – Research in the archives of Ukraine 2024. 26 квітня. *Facebook*: https://www.facebook.com/groups/122340939434379/?hoisted_section_header_type=recently_seen&multi_permaLinks=25716086574648987

11. 3 історії монастирських архівів. *Центральний державний історичний архів України* : вебсайт. 2020. URL: https://cdiak.archives.gov.ua/v_Z_istorii_monastyrskykh_arkhiviv.php

12. Калакура Я., Палієнко М. Концептуалізація електронного архівознавства в контексті цифровізації українського суспільства. *Архіви України*. 2021. Вип. 3. С. 36–65. DOI: [10.47315/archives2021.328.036](https://doi.org/10.47315/archives2021.328.036)

13. Міжархівний пошуковий портал. *Державна архівна служба України* : вебсайт. 2022. URL: <https://searcharchives.net.ua>

14. Переяславський полк. Генеалогія. 2024. 3 квітня. *Facebook*: https://www.facebook.com/groups/954689452617066/?hoisted_section_header_type=recently_seen&multi_permaLinks=1130789601673716

15. Рафаїл Заборовський – митрополит Київський і Галицький (1731–1747) *Центральний державний історичний архів України* : вебсайт. 2022. URL: https://cdiak.archives.gov.ua/ab_2022_08_02.php

16. Межиріч. Шукаємо свій рід. 2024. *Facebook*: <https://www.facebook.com/groups/291816402573011>

17. Спільнота користувачів FamilySearch. 2024. *Facebook*: https://www.facebook.com/groups/388543899353814/?hoisted_section_header_type=recently_seen&multi_permaLinks=755312746010259

18. Хромов А. Україна може увійти у топ-5 країн щодо темпів оцифрування архівних документів. *Українське радіо* : вебсайт. 2024. 25 квітня. URL: https://ukr.radio/news.html?newsID=104092&fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTAAR3GLZ9jWMg8ppqxVwiK7omAriISGxCsfbglEB5Bb6KkexT0sQ5Ekid7HeA_aem_AReHdAtwoqWQZfZlt6ttSgwNgEaNYzoklk5lwJrjCmpYW8IXbWulvkdJKxzVmBmMzzIoB3gptcGJGLADdQYn3NgE

19. ЦДІАК України та FamilySearch International розпочинають масштабне оцифрування документів. *directspeech.news* : вебсайт. 2022. 30 травня. URL: <https://directspeech.news/news/cdiak-ukrayini-ta-familysearch-international-rozpocinayut-mashtabne-ocifruvannya-dokumentiv>

20. Ф. 127. Київська духовна консисторія, м. Київ. Оп. 1009, Клірові відомості. *Центральний державний історичний архів України* : вебсайт. URL: https://cdiak.archives.gov.ua/spysok_fondiv/0127/1009/

21. Anatolii Khromov. 2024. *Facebook*: <https://www.facebook.com/anatoly.khromov>

22. FamilySearch. 2023. URL: <https://www.familysearch.org/uk/about/>

23. Genealogia na Podolu i Kijowszczyżni. 2024. *Facebook*: https://www.facebook.com/groups/483927925655815/?hoisted_section_header_type=recently_seen&multi_permaLinks=1367226230659309

References

1. (2023). 950 rokiv «Domu Bozhoi Materi» u Kyievo-Pecherskii lavri [950 years of the 950 years of the «House of the Mother of God» in the Kyiv-Pechersk Lavra]. *Central State Historical Archive of Ukraine*: website. Retrieved from https://cdiak.archives.gov.ua/v_950_Soboru_Uspinnia_Bohorodyci.php?fbclid=IwAR2T_dLSdKpKId43TSL0gvSsYljExyzpOdwZggUfOMMcjPobCfyTQMRsoys [In Ukrainian].

2. Artemenkova, O. (2023). Informatsiini tekhnolohii yak instrument populiaryzatsii henealohichnykh doslidzhen v arkhivakh Ukrainy [Information technologies as a tool for popularizing genealogical research in the archives of Ukraine]. (PhD dissertation). Kyiv National University of Culture and Arts. Kyiv, Ukraine. [In Ukrainian].

3. (2018). Arkhimandryt Zosyma (Valkevych), ostannii stavropihiialnyi nastoiatel Kyievo-Pecherskoi lavry [Archimandrite Zosima (Valkevich), the last stauropegial abbot of the Kyiv-Pechersk Lavra]. *Central State Historical Archive of Ukraine*: website. Retrieved from https://cdiak.archives.gov.ua/v_Zosyma_Valkevych.php [In Ukrainian].

4. Boriak, H. (2002). Elektronni arkhivni publikatsii v Interneti: problemy

representatsii informatsiinykh resursiv [Electronic archival publications on the Internet: problems of representation of information resources]. *Archives of Ukraine*, 4-6, 141-169. [In Ukrainian].

5. Vasylenko, D., & Butko, L. (2021). Priorytetni napriamy tsyfrovizatsii arkhivnoi spravy [Priority areas of digitalization of archival matters]. *Library Science. Record Studies. Informology*, 4, 32-38. DOI: <https://doi.org/10.32461/2409-9805.4.2021.249322> [In Ukrainian].

6. (2024, May 6). Henealohiya Pereiaslavshchyny ta Zolotonishchyny [Genealogy of Pereiaslavshchyna and Zolotonishchyna]. *Facebook*: https://www.facebook.com/groups/788016542907355/?hoisted_section_header_type=recently_seen&multi_permaLinks=974874410888233 [In Ukrainian].

7. (2024). Henealohiia sviashchenytskykh ta shliakhetskykh rodiv [Genealogy of priestly and noble families] *Facebook*: https://www.facebook.com/groups/419163078752555/?hoisted_section_header_type=recently_seen&multi_permaLinks=132891301777552 [In Ukrainian].

8. (2020). Do istorii arkhivu Kyievo-Pecherskoi lavry. Za dokumentamy TsDIAK Ukrainy, f. 128, Kyievo-Pecherska Sviato-Uspenska lavra [To the history of the archive of the Kyiv-Pechersk Lavra. According to the documents of the Center of the Central Intelligence Agency of Ukraine, f. 128, Kyiv-Pechersk Holy Dormition Lavra]. *Central State Historical Archive of Ukraine*: website. Retrieved from https://cdiak.archives.gov.ua/v_do_istorii_KP_Lavry.php [In Ukrainian].

9. (2023, April 26). Dokumentalni vystavky [Documentary exhibitions]. *Central State Historical Archive of Ukraine*: website. Retrieved from https://cdiak.archives.gov.ua/dok_vyst.php [In Ukrainian].

10. (2024). Doslidzhennia v arkhivakh Ukrainy – Research in the archives of Ukraine [Research in the archives of Ukraine – Research in the archives of Ukraine] *Facebook*: https://www.facebook.com/groups/1223409394343379/?hoisted_section_header_type=recently_seen&multi_permaLinks=25716086574648987 [In Ukrainian].

11. (2020). Z istorii monastyrskykh arkhiviv [From the history of monastery archives] *Central State Historical Archive of Ukraine*: website. Retrieved from https://cdiak.archives.gov.ua/v_z_istorii_monastyrskykh_arhiviv.php [In Ukrainian].

12. Kalakura, Ya., & Palienko, M. (2021). Kontseptualizatsiia elektronnoho arkhivoznavstva v konteksti tsyfrovizatsii ukrainskoho suspilstva [Conceptualization of electronic archival science in the context of digitalization of Ukrainian society]. *Archives of Ukraine*, 3, 36-65. DOI: 10.47315/archives2021.328.036 [In Ukrainian].

13. (2022). Mizharkhivnyi poshukovy portal [Interarchival search portal]. *State Archive Service of Ukraine*: website. Retrieved from <https://searcharchives.net.ua> [In Ukrainian].

14. (2024, April 3). Pereiaslavskyi polk. Henealohiia [Pereiaslav regiment. Genealogy] *Facebook*: <https://www.facebook.com/groups/954689452617066/>

?hoisted_section_header_type=recently_seen&multi_permaLinks=1130789601673716 [In Ukrainian].

15. (2022). Rafail Zaborovskiy – mytropolyt Kyivskiy i Halytskyi (1731–1747) [Raphael Zaborovsky – Metropolitan of Kyiv and Halytskyi (1731–1747)]. *Central State Historical Archive of Ukraine*: website. Retrieved from https://cdiak.archives.gov.ua/ab_2022_08_02.php [In Ukrainian].

16. (2024). S. Mezhyrich. Shukaємо свії рид [the village of Mezhyrich. We are looking for our kind]. *Facebook*: <https://www.facebook.com/groups/291816402573011> [in Ukrainian].

17. (2024). Spilnota korystuvachiv FamilySearch [The FamilySearch user community] *Facebook*: https://www.facebook.com/groups/388543899353814/?hoisted_section_header_type=recently_seen&multi_permaLinks=755312746010259 [In Ukrainian].

18. Khromov, A. (2024, April 25). Ukraina mozhе vviyti u top-5 krain shchodo tempiv otsyfruvannya arkhivnykh dokumentiv – Khromov [Ukraine can enter the top 5 countries in terms of rates of digitization of archival documents – Khromov]. *Ukrainskeradio*: website. Retrieved from https://ukr.radio/news.html?newsID=104092&fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTAAR3GIz9jWMg8ppqxVwiK7omAriISGxCSfbglEB5Bb6KkexT0sQ5EkiD7HeA_aem_AReHdAtwoqWQZfZlt6ttSgwNgEaNYzoklk5lwJrjCmpYW8IXbWulvkdJKxzVmBmMzzIoB3gpteGJGLADdQYn3NgE [In Ukrainian].

19. (2022, May 30). TsDIAK Ukrainy ta FamilySearch International rozpochynaiut mashtabne otsyfruvannya dokumentiv [CDIAK of Ukraine and FamilySearch International are starting a large-scale digitization of documents]. *directspeech.news*: website. Retrieved from <https://directspeech.news/news/cdiak-ukrayini-ta-familysearch-international-rozpocinayut-mashtabne-ocifruvannya-dokumentiv> [In Ukrainian].

20. TsDIAK Ukrainy [CDIAK of Ukraine]. F. 127. Op. 1009. [J]. *Central State Historical Archive of Ukraine*: website. Retrieved from https://cdiak.archives.gov.ua/spysok_fondiv/0127/1009/

21. Anatolii Khromov. (2024). *Facebook*: <https://www.facebook.com/anatoly.khromov> [In Ukrainian].

22. (2023). FamilySearch. Retrieved from <https://www.familysearch.org/uk/about/> [In Ukrainian].

23. Genealogia na Podolu i Kijowszczyźni (2024). *Facebook*: https://www.facebook.com/groups/483927925655815/?hoisted_section_header_type=recently_seen&multi_permaLinks=1367226230659309 [In Ukrainian, Polish].

Olena Osiyevska,

<https://orcid.org/0000-0002-3254-4008>,

Postgraduate Student,

Kyiv National University of Culture and Arts,

36, Evgeny Konovaltsya Street, Kyiv, 01601, Ukraine

e-mail: Helena1913@ukr.net

DIGITALIZATION OF ARCHIVE DOCUMENTS OF THE KYIV METROPOLITAN OF THE SYNODAL PERIOD AND THEIR DISTRIBUTION IN SOCIAL NETWORKS

The purpose of the article is a generalized study of the process of digitalization of archival documents of the Kyiv Metropolis and dissemination of information about them in social networks. **The methodological basis** of the article is based on the principles of logic and objectivity with the use of special scientific methods - comparative, structural, statistical, as well as the classification method. **Scientific novelty.** For the first time, an analysis of the digitization of archival documents of the Kyiv Metropolis at the current stage of the development of archival affairs in Ukraine was carried out, and social networks were analyzed for the dissemination of information about this among their users. **Conclusion.** Digitization of archival documents of the Kyiv Metropolitanate of the Synodal period is gradually, starting from 2022, taking place systematically within the framework of digitization of the archives of Ukraine. In addition to the "FamilySearch" platform, archival documents are also made public on the websites of archival institutions and on the "Archium" network ("Interarchival Search Portal"), created by the State Archives Service of Ukraine. Materials containing genealogical information (metric books, clear information, confessional information, etc.) are mainly digitized. Currently, the digitization of church administrative and other documentation of the Kyiv Metropolis is being carried out. Today, the interest of users in the published digital copies of the named documents is clearly monitored. Evidence of this is the distribution of a significant number of digitized materials or information from them and their discussion in social networks, where specialized pages and groups are also created. Distribution of materials takes place on various platforms and in various networks, in particular, they can be found on Facebook, the Telegram channel and on specialized sites.

Keywords: archive, document, digitization, Kyiv Metropolis, social networks.

Стаття надійшла до редакції 07.10.2024 р.